

ת"פ (חיפה) 730-06-23 - מדינת ישראל נ' לריסה כצוב ע"י

ת"פ (חיפה) 730-06-23 - מדינת ישראל נ' לריסה כצוב ע"י שלום חיפה

ת"פ (חיפה) 730-06-23

מדינת ישראל

נגד

לריסה כצוב ע"י

ב"כ עו"ד פרגין

בית משפט השלום בחיפה

[18.11.2024]

כבוד השופטת, סגנית הנשיאה טל תדמור-זמיר

גזר דין

הנאשמת הורשעה על פי הודאתה בכתב אישום מתוקן בעבירה של תקיפה כלפי חוסה במעון "נווה רם" ברכסים, שמשמש מסגרת דיור חוץ ביתית עבור קטינים ובגירים בעלי צרכים מיוחדים שאינם יכולים לדאוג לצרכי מחייתם, בריאותם או שלומם (להלן: "המעון").

כתב האישום המתוקן

1. מעובדות כתב האישום עולה כי הנאשמת עבדה במעון מאז שנת 1996 ומתוקף תפקידה היתה אחראית לצורכי מחייתה, בריאותה, חינוכה ושלומה של א', ילידת 1986, בעלת רמת מוגבלות שכלית והתפתחותית בתחום הקשה (להלן: "החוסה"), שהתגוררה במעון במועדים הרלבנטיים לאישום.

עוד עולה מהעובדות כי בתאריך 31.5.20, סמוך לשעה 12:55, בעת שהנאשמת והחוסה שהו במסדרון המעון, העמידה הנאשמת את החוסה בסמוך לשולחן אוכל, שבו ישב חוסה אחר, הניחה חיתול נקי על השולחן ואז הטיחה את ראשה של החוסה בשולחן האוכל, באופן שגרם לנפילתה ארצה. בהמשך, העמידה הנאשמת את החוסה, כאשר גבה של החוסה מופנה לנאשמת, הכתה את החוסה בראשה מאחור, הורידה את מכנסיה ותחתוניה בכוח והחליפה לה חיתול בכוח.

תמצית טיעוני הצדדים והראיות לעונש

2. המאשימה הפנתה בטיעוניה הכתובים לעובדות כתב האישום המתוקן וטענה כי במעשיה פגעה הנאשמת בערכים המוגנים שעניינם שמירה על כבודה וגופה של החוסה, כמו גם באמון הציבור במסגרות טיפוליות לחוסים. עוד הפנתה לפסיקה, כדי ללמד על מדיניות הענישה הנוהגת, הדגישה כי התקיפה בוצעה לעיני חוסה אחר במעון, תוך כדי החלפת חיתול ושימוש באלימות קשה וטענה כי בנסיבות, מתחם העונש ההולם נע בין 8-18 חודשי מאסר. המאשימה התייחסה לנטילת האחריות מצד הנאשמת, לגילה, וביקשה, בהתחשב בהעדף עבר פלילי לנאשמת ובשים לב לשיהוי בהגשת כתב האישום, למקם את עונשה של הנאשמת ברף התחתון של המתחם שהציעה.
3. ב"כ הנאשמת טען כי הנאשמת גמלאית בת 74, שעלתה ארצה לפני כ-30 שנה, מעולם לא הסתבכה עם החוק ועבדה במשך שנים רבות כמטפלת סיעודית - עבודה קשה שלעיתים דורשת הפעלת כוח או אסרטיביות ונראית לא טוב למתבונן מהצד. עוד טען כי האירוע דנן הוא אירוע נקודתי של הפעלת כוח מיותרת למשך שניות, ללא כוונה להפיל את החוסה וכי הנאשמת היא שהרימה את החוסה לאחר נפילתה. בנסיבות אלה, טען, מדובר בתקיפה במדרג נמוך, שגובלת בין "עבודה לא טובה" ובין עבירה פלילית והובילה לפיטוריה של הנאשמת. ב"כ הנאשמת הוסיף וטען כי מדובר באירוע משנת 2020, בעוד שכתב האישום הוגש בשנת 2023 וביקש לתת לשיהוי משקל במסגרת הדיון העונשי. במכלול הנסיבות, טען ב"כ הנאשם, יש לקבוע מתחם שמתחיל במאסר על תנאי ולמקם את עונשה של הנאשמת בתחתיתו.
4. הנאשמת אמרה שהיא מצטערת ושהיא אינה עובדת הרבה זמן. מתחם העונש ההולם
5. אשר לחומרת העבירה והפגיעה בערכים המוגנים - עבירות אלימות לסוגיהן פוגעות בזכותו של הפרט לשלמות הגוף והנפש ולביטחון אישי, ובאוטונומיה של הפרט על גופו והחלטותיו. כאשר האלימות מופנית כלפי קרובן שנמנה על אוכלוסייה מוחלשת, יש בה כדי לפגוע בערכים המוגנים שעניינם שמירה על גופם וכבודם של החוסים, כמו גם באמון הציבור במסגרות טיפוליות דוגמת המעון ובצוות העובדים שם ומכאן שמידת הפגיעה בערכים המוגנים עולה (ע"פ 2444/15 עללא עומר נ' מדינת ישראל (2.8.15) (להלן: "פרשת עומר").
6. אשר למדיניות הענישה הנוהגת - עיון בפסיקה שעניינה תקיפת חוסים במעון מלמד כי מנעד הענישה נע בין מספר חודשי מאסר שניתן לרצות בעבודות שירות ובין תקופות מאסר ממושכות, בהתאם לנסיבותיו של כל מקרה ומקרה. אביא להלן מספר דוגמאות.
- ברע"פ 6590/16 זידאן נ' מדינת ישראל (07.09.16) דובר בנאשם שעבד כמטפל במעון לחוסים ותקף את אחת החוסות במעון בשתי הזדמנויות שונות. באירוע אחד הנאשם היכה את החוסה באמצעות מגבת במכות חוזרות לפנים ולצוואר, וגרם לה חתך שטחי בגבה ובאירוע נוסף הוא היכה אותה חוסה בפניה. בית משפט השלום קבע כי המתחם ההולם את האירוע הראשון נע בין 9-24 חודשים ואילו המתחם ההולם את האירוע השני נע בין מספר חודשי מאסר, שיכול וירוצו בעבודות שירות, ובין שנת מאסר בפועל וגזר על הנאשם 13 חודשי מאסר בפועל. הנאשם ערער על חומרת העונש ובית המשפט המחוזי קיבל את הערעור והעמיד את תקופת המאסר על 10 חודשים. בר"ע שהגיש הנאשם לבית המשפט העליון, נדחתה.

בע"פ 6506/16 לוסקי נ' מדינת ישראל (02.09.18), שאליו הפנתה המאשימה, דובר בארבעה נאשמים שעבדו בבית חולים פסיכיאטרי, במחלקה שבה היו מאושפדים מטופלים שהוגדרו "חולים קשים" וסבלו ממחלות נפש מורכבות המתאפיינות במצב פסיכוטי רציף ופעיל. הנאשם 1, ששימש ככוח עזר במחלקה, ונאשם 3, ששימש כאח, תקפו כל אחד בנפרד, במספר פעמים ובהזדמנויות שונות, שישה מטופלים ונגזרו עליהם 12 חודשי מאסר בפועל. הנאשמת 2, ששימשה אחות מוסמכת, תקפה שני מטופלים ונגזרו עליה 6 חודשי מאסר בפועל. הנאשם 4, ששימש ככוח עזר במחלקה, תקף מספר פעמים בהזדמנויות שונות שני מטופלים ובאירוע נוסף תקף מטופל אחר בהכותו בברכו במקל של מטאטא ונגזרו עליו 9 חודשי מאסר בפועל. הנאשמים ערערו על חומרת העונש ובית המשפט העליון דחה את ערעורם של הנאשמים 1, 3 ו-4 וקיבל את ערעורה של הנאשמת 2, בקבעו כי המאסר שהוטל עליה ירוצה בעבודות שירות.

בפרשת עומר הנ"ל, שאלה הפנתה המאשימה, דובר בנסיבות חמורות מענייננו. החוסה שם היתה מאושפדת במחלקה להנשמה ממושכת ושיקום נשימתי במרכז הגריאטרי-שיקומי פלימן והנאשם, שעבד כאח במחלקה, ביצע בחוסה בדיקת לחץ דם בצורה אגרסיבית שגרמה לה כאבים. במהלך ניקוי הפרשות מתוך צינור הנשימה של החוסה, דחף הנאשם את ידיה, תוך שהוא גורם לה כאבים ובהמשך, תקף אותה בכך שתפס את ידיה, תלש בכוח תחבושת כשהייתה מחוברת לצווארה, תוך שהוא גורם לה לכאבים עזים באזור שבו מחובר צינור ההנשמה. בהמשך, שעה שהחליף לה חיתול, כשהיא עירומה לחלוטין, הפך הנאשם את החוסה בכוח על צידה וסובב אותה בצורה אגרסיבית, ובאופן שיש בו כדי להשפילה ולבזותה, כאשר היא נאנקת מכאבים בעקבות מעשיו. כעבור מספר דקות, ולאחר שהעביר אותה מהמיטה לכסא גלגלים, שב הנאשם ותקף את החוסה, בכך שהיכה אותה בראשה בידו השמאלית. בית המשפט המחוזי קבע מתחם שנע בין 8-30 חודשי מאסר והשית על הנאשם 12 חודשי מאסר בפועל. ערעור הנאשם על חומרת העונש נדחה.

בע"פ (מחוזי חיפה) 28960-04-24 שרקה נ' מדינת ישראל (7.10.24), נדון עניינו של אח שתקף, בצוותא עם אחרים, מטופל במחלקה פסיכיאטרית בבית החולים "שער מנשה". בית משפט השלום דחה את בקשת הנאשם להימנע מהרשעתו, חרף גילו (65) וחרף המלצת שירות המבחן, קבע מתחם שנע בין מאסר על תנאי ובין 12 חודשי מאסר בפועל וגזר על הנאשם מאסר על תנאי, פיצוי למתלונן, צו מבחן וצו של"צ בהיקף של 300 שעות. הנאשם ערער על הרשעתו ובית המשפט המחוזי קיבל את הערעור, בדעת רוב, וביטל את הרשעת הנאשם. בת"פ (מחוזי חיפה) 16850-02-22 מדינת ישראל נ' שאדי טרביה (7.9.23), שאליו הפנתה המאשימה, דובר בחמישה נאשמים שעבדו באותו מעון. הנאשמים 1 ו-3 הועסקו כמטפלים במעון, והנאשמת 5 הועסקה כעובדת ניקיון שסייעה גם בטיפול בחוסים. הנאשמים נהגו לתקוף את החוסים בדחיפות קלות בעורף; תפיסות באוזן, באף, בראש או בפנים; סטירות; צביטות בלחי; כיפוף הראש כלפי מטה; ומכות קלות נוספות. כל אחד מהנאשמים הורשע בריבוי עבירות תקיפה ובית המשפט קבע כי המתחם ההולם את המעשים של רובם נע בין 6-18 חודשי מאסר בפועל. לנאשמת 5, שהורשעה בארבעה אירועים כלפי שני חוסים קטינים, נקבע מתחם שנע בין מאסר מותנה ובין 6 חודשי מאסר שיכול ירוצה בעבודות שירות.

בת"פ (חיפה) 37053-06-22 מדינת ישראל נ' קאדריה (ניתן על ידי ביום 16.1.24) דובר בנאשם שהכה שלוש פעמים בברכו שלו ברגלו של חוסה במעון שבו עבד, תוך שהדף את החוסה לאחור, עד שהחוסה התיישב על ספסל. בהמשך, הנאשם הצמיד כוס מים לפיו של החוסה, שדחף את ידו של הנאשם. הנאשם הניף את ידו לעבר פניו של החוסה, ניגב בחוזקה את פיו במפית והותיר את המפית כשהיא דחופה בתוך פיו של החוסה. כשהחוסה הוציא את המפית והיא נפלה ארצה, הנאשם הרים את המפית והצמידה לפניו של החוסה. בהמשך, הנאשם והחוסה קמו מהספסל, רצו בחצר ובמהלך הריצה נפלו לחוסה המכנסים. בתגובה, הנאשם הרים את מכנסי החוסה בעוצמה, תוך הרמת גופו של החוסה וכשסיים להלבישו, סטר לו על הלחי בחוזקה. הנאשם נגע בלחיו של החוסה מספר פעמים, כשהוא מלטף ומנגב אותה, ובהמשך תפס בחוזקה את לחיו, לחץ עליהם ושוב סטר לחוסה. בהמשך, כשהנאשם סייע לחוסה לשתות, החוסה הזיז את הכוס והמים נשפכו. בתגובה, הנאשם נטל את הכוס והטיח אותה בחוזקה בפיו ובאפו של החוסה, שלוש פעמים. החוסה קם מהספסל, התרחק מהנאשם והנאשם ניגש לחוסה, ניגב את פניו במפית, תפס את ידיו של החוסה, רכן לעברו ונישק את לחיו. החוסה הרים ידיו כלפי מעלה והנאשם תפס בידי, שילב את אצבעותיו באצבעותיו של החוסה וכופף באגרסיביות את ידיו של החוסה לאחור במשך מספר שניות, עד ששחרר את ידיו. קבעתי מתחם עונש כולל שנע בין מספר חודשי מאסר ובין 18 חודשים וגזרתי על הנאשם 4 חודשי מאסר בעבודות שירות (ניתן משקל לנטילת אחריות, הבעת חרטה, העדר עבר פלילי וחלוק הזמן מאז האירוע).

7. אשר לנסיבות ביצוע העבירה - נתתי דעתי לכך שעסקינן באירוע קצר ונקודתי, שבמהלכו הנאשמת התנהגה אל החוסה בתוקפנות שלא לצורך, הטיחה ראשה בשולחן, הכתה בראשה מאחור והחליפה לה חיתול בכוח, בשטח ציבורי, במסדרון המעון, בנוכחות חוסה אחר. מיהותה של החוסה - אישה בת 34, שמתפקדת ברמת מוגבלות שכלית והתפתחותית בתחום הקשה - מהווה נסיבה לחומרה.

מנגד, נתתי דעתי לכך שהנאשמת סייעה לחוסה לקום לאחר שנפלה ולכך שלא נגרמה לחוסה חבלה.

8. בהתחשב במכלול הנתונים שהובאו לעיל, אני בדעה כי מתחם העונש ההולם את האירועים מושא האישום נע בין מספר חודשי מאסר, שניתן לרצות בעבודות שירות, ובין 18 חודשי מאסר בפועל. חריגה ממתחם העונש ההולם

9. בתיקון 113 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: "החוק") הביע המחוקק דעתו כי יש ליתן לשיקולי שיקום משנה חשיבות, בקבעו כי זהו השיקול היחיד שמצדיק חריגה לקולה מ"מתחם העונש ההולם" (סעיף 40 לחוק). כך הביא המחוקק לידי ביטוי את חשיבות הליכי השיקום ועודד את בית המשפט להפעיל עקרונות של משפט טיפולי במקרים המתאימים, כאשר שוכנע כי אכן יש כלים שבאמצעותם ניתן לשלב טיפול וענישה ובדרך זו להביא את הנאשם שבפניו לשינוי אורחות חייו (ע"פ 6637/17 אליזבת קרנדל נ' מדינת ישראל (18.4.18)).

המושג 'שיקום' אינו מוגדר בחוק העונשין, אך בתי המשפט, על דרך השגרה, מתייחסים אליו כאל שינוי תודעתי בקרב מבצע העבירה, שינוי שמאפשר, במבט צופה פני עתיד, לשער כי העבריין לא ישוב לבצע עבירות דומות.

בעניינו, עסקינן בנאשמת בת 74, שמעולם לא היתה מעורבת בפלילים והאירוע דנן מהווה מעידה חריגה וחד פעמית במשך 30 שנות עבודתה כמטפלת סיעודית. הנאשמת הכירה בחומרת מעשיה, הביעה חרטה בגינם, פוטרה לאחר האירוע ומאז חדלה מעיסוקה כמטפלת והיא אינה עובדת עוד.

ועוד - כתב האישום הוגש כ-3 שנים לאחר האירוע דנן ומאז ועד היום חלפו למעלה מ-4 שנים, שבמהלכן הנאשמת לא ביצעה עבירה נוספת.

לדידי, יש במכלול הנסיבות שפורטו לעיל כדי לתמוך בהשערה כי הנאשמת לא תשוב לבצע עבירות דומות בעתיד וכדי לבכר את שיקולי השיקום. אני סבורה כי יש בכך כדי לספק לא רק את האינטרס הפרטי של הנאשמת, אלא גם את האינטרס הציבורי, כפי שהיטיב לבטא בית המשפט העליון בע"פ 5291/12 אבו האני נ' מדינת ישראל (12.11.2012): "... איננו חיים בחברה נקמנית שכל חפצה הוא להעניש את חברה אשר סטו מדרך הישר אך לשם הענישה. אנו חיים בחברה שפועלת לקדם את ביטחונם האישי של חברה, בין היתר, באמצעות המשפט הפלילי תוך שימוש במנגנון הענישה ככלי להרתעה אינדיבידואלית וקולקטיבית, ולצד זאת אנו פועלים לשיקום החוטאים כדי לשלבם בחזרה בחיי החברה כחברים תורמים שמסייעים לקידומה."

סוף דבר

בהתחשב במכלול השיקולים שפורטו לעיל, הריני גוזרת על הנאשמת את העונשים הבאים:

א. מאסר על תנאי לתקופה של 6 חודשים למשך 3 שנים והתנאי הוא שהנאשמת לא תעבור עבירת אלימות פיזית כלפי גופו של אדם.

ב. התחייבות בסך של 3,000 ₪, להימנע משך 3 שנים מלעבור עבירת אלימות פיזית כלפי גופו של אדם.

בית המשפט מסביר לנאשמת את משמעות ההתחייבות ומזהירה כי אם תפר אותה, תחויב בתשלום סכום ההתחייבות, לרבות בתקופת מאסר, כפי שייקבע על ידי בית משפט.

הנאשמת:

אני מבינה את ההסבר שנתן לי בית המשפט בנוגע להתחייבות ומתחייבת בסכום של 3,000 ₪ להימנע משך 3 שנים מלעבור עבירת אלימות פיזית כלפי גופו של אדם.

זכות ערעור תוך 45 יום מהיום

ניתן היום, י"ז חשוון תשפ"ה, 18 נובמבר 2024, בנוכחות הצדדים.